

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут

МАУП

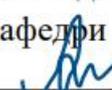
Кафедра Управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Схвалено на засіданні кафедри
УПЕППУ

Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

Завідувач кафедри

Ганна ПОПОВА

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІКРОЕКОНОМІКА»***

Спеціальності: **051 Економіка**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Економіка»**

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Маклюк Олег Володимирович – старший викладач кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Викладач:

Маклюк Олег Володимирович – старший викладач кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Силябус розглянуто на засіданні кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління
Протокол №1 від 26.08.2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Мікроекономіка
Шифр та назва спеціальності	051 Економіка
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити/120 год. Лекції: 34 год. Практичні заняття: 18 год. Самостійна робота: 68 год.
Термін вивчення дисципліни	3 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://chern.maup.com.ua/opp-ekonomika-pershij-bakalavrskij-riven/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація

П.І.Б. викладача	Маклюк Олег Володимирович
Науковий ступінь	-
Вчене звання	Доцент МКА
Посада	старший викладач кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління
Дисципліни, які викладає НПП	Вища математика, Інформатика та цифрові технології, Фізична культура, Мікроекономіка, Макроекономіка
Напрями наукових досліджень	Економіка, менеджмент, публічне управління
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://orcid.org/0000-0002-7429-692X Профіль Google Академія: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=N6hgQv0AAAAJ&view_op=list_works
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	-
Контактний тел.	-
Портфоліо викладача на сайті кафедри	https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/2024_makljuk-o.v.-portfolio-maup-1.pdf

1. Структура курсу

1.1 Анотація курсу

Мікроекономіка є дисципліною з якої студенти починають вивчати економічну науку. Практика реформування економіки, здійснення переходу до ринкових зв'язків і відносин, забезпечення інтеграції економіки в систему світового господарства ставлять високі вимоги до економічних знань учасників цього процесу.

1.2. Мета дисципліни.

Мета: сформувати ринково-орієнтований економічний світогляд учасника суспільного виробництва, здатного до самостійної підприємницької діяльності в умовах динамічної ринкової кон'юнктури; допомогти йому оволодіти універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів та наявності альтернативних варіантів їх використання. Мікроекономіка вивчає поведінку і механізм прийняття рішень окремими економічними мікросистемами, які прагнуть досягти поставлених цілей.

1.3 Предмет курсу: вивчення економічних відносин і закономірностей поведінки окремих економічних суб'єктів (домогосподарств, фірм, галузей) у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання благ, а також механізмів функціонування ринків і формування цін в умовах обмеженості ресурсів.

1.4 Завдання вивчення дисципліни:

розкривати особливості економічних процесів та явищ на мікрорівні;

формуванню у студентів розуміння економічних законів життя сучасного суспільства, причин, що породжують різні тенденції у розвитку ринкової економіки та найважливіших механізмів її регулювання;

роз'яснювати зміст основних соціально-економічних ролей суб'єктів ринкової економіки (найманого працівника, підприємця, державного чиновника) у їх взаємозв'язку;

вчити вирішувати економічні завдання та проблемні ситуації на мікрорівні;

сприяти освоєнню «економічної» мови та «економічної» логіки.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити:

Вивчення дисципліни передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із базових дисциплін («Економічна теорія», «Вища математика», «Статистика»), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи.

Постреквізити:

Матеріал дисципліни стане теоретичним підґрунтям подальшого вивчення інших курсів, таких, «Макроекономіка», «Економіка підприємства», «Фінанси, гроші та кредит», «Міжнародна економіка» тощо.

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

1.7 Очікувані результати навчання (РН).

РН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

РН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

РН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

2. Зміст навчальної дисципліни

Курс складається з **чотирьох змістових модулів**. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та практичної частин:

Змістовий модуль I: Мікроекономіка як наука.

Теорія домогосподарства

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Місце мікроекономіки в систем економічних наук. Предмет та об'єкт дослідження мікроекономічної теорії. Основні економічні суб'єкти.

Обмеженість ресурсів і проблема вибору. Економічна ефективність. Крива виробничих можливостей. Закон зростання альтернативної вартості.

Особливості методології мікроекономіки та основні методи мікроекономіки. Економічне моделювання. Види економічних моделей. Основні поняття та інструментарій мікроекономічного аналізу.

Мікросистема та її основні характеристики Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів.

Тема 2. Теорія граничної корисності і поведінки споживача

Методологія маржиналізму та її застосування в мікроекономічному аналізі. Етапи поведінки споживача. Принцип раціональності.

Кардиналістський (кількісний) підхід до аналізу поведінки споживача, корисності і попиту. Корисність. Гранична та сукупна корисність. Функція корисності. Перший закон Госсена (закон спадної граничної корисності). Зважена гранична корисність.

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача

Ординалістська концепція корисності. Аксиоми ординалістської концепції: повнота, рефлексивність, транзитивність, ненасичення, неперервність.

Крива байдужості та її властивості. Карта кривих байдужості.

Криві байдужості для незвичайних уподобань. Гранична норма заміщення.

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

Бюджетне обмеження. Бюджетна лінія та бюджетна множина. Рівняння бюджетної лінії. Нахил бюджетної лінії.

Фактори, що впливають на бюджетну лінію.

Оптимум споживача: кардиналістський та ординалістський підхід. Другий закон Госсена (правило максимізації корисності).

Реакція споживача на зміну доходу. Крива дохід-споживання. Крива і закони Енгеля. Криві Енгеля у сучасній інтерпретації.

Реакція споживача на зміну ціни товару, крива ціна-споживання та перехід від неї до кривої попиту.

Ефекти доходу та заміщення та їх взаємовплив.

Тема 5. Попит, пропозиція, їх взаємодія

Теорія попиту. Суть та закон попиту. Крива та функція попиту. Нецінові детермінанти попиту. Зміни у попиті та величині попиту. Індивідуальний та ринковий попит.

Цінова еластичність попиту, види та фактори, що її визначають. Форми цінової еластичності попиту та їх графічний аналіз. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту. Парадокс Гіффена.

Теорія пропозиції. Суть та закон пропозиції. Крива та функція пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції. Зміни у пропозиції та величині пропозиції.

Цінова еластичність пропозиції. Вплив фактору часу на цінову еластичність пропозиції. Форми цінової еластичності пропозиції та їх графічний аналіз.

Взаємодія попиту і пропозиції. Модель „Попит - пропозиція”. Рівновага товарного ринку. Рівноважна ціна та обсяг продукції. Умови встановлення надлишку і нестачі. Вплив змін попиту і пропозиції на рівноважну ціну.

Вплив держави на ринкову рівновагу.

Змістовий модуль II: Теорія поведінки виробника

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

Суть, умови та функції підприємництва. Теорії та моделі підприємництва. Основні принципи та ознаки підприємництва.

Фірма як головна структурна ланка підприємницької діяльності.

Організаційно-правові форми підприємництва.

Класифікація підприємств за розміром. Нові види підприємницької діяльності.

Тема 7. Фактори виробництва та оптимум товаровиробника

Теорія виробництва. Виробництво. Фактори виробництва. Часові періоди виробництва.

Технологія виробництва та її завдання. Технологічна та економічна ефективність виробництва.

Виробнича функція та її властивості. Види виробничих функцій: класична, неокласична, лінійно-обмежена, з постійною еластичністю заміни. Одно-, дво- та багатofакторна виробнича функція. Виробнича функція Кобба-Дугласа.

Виробнича функція при зміні одного фактора виробництва. Загальна, середня та гранична продуктивність. Закон спадної віддачі. Криві сукупного, середнього та граничного продукту, їх співвідношення. Стадії виробництва.

Стадії виробництва при зміні двох факторів. Ізокванта. Карта ізоквант. Гранична норма технічної заміни, графічна інтерпретація. Види ізоквант.

Віддача від масштабу виробництва. Типи віддачі від масштабу виробництва.

Тема 8. Витрати виробництва

Економічні витрати. Види витрат: явні та неявні, внутрішні та зовнішні. Функція витрат. Нормальний прибуток. Бухгалтерський та економічний прибуток.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Загальні, постійні, змінні витрати, їх графічна інтерпретація. Середні загальні, середні постійні, середні змінні витрати, граничні витрати. Криві витрат та їх співвідношення.

Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Конфігурація кривої середніх та граничних витрат у довгостроковому періоді. Позитивний та негативний ефекти масштабу й їх причини. Мінімально ефективний розмір підприємства (мінімально ефективна віддача від масштабу) та його вплив на структуру галузі.

Ізокоста та фактори, що на неї впливають. Мінімізація витрат. Шлях експансії фірми.

Змістовий модуль III: Основні типи ринків та їх особливості

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки та умови досконалої конкуренції. Попит і доход фірми в умовах чистої конкуренції.

Оптимальний план конкурентної фірми у короткостроковому періоді. Максимізація прибутку в умовах чистої конкуренції: два підходи.

Пропозиція фірми в умовах чистої конкуренції.

Рівновага фірми та галузі у коротко- і довгостроковому періоді. Прибуток конкурентної фірми у довгостроковому періоді.

Тема 10. Монопольний ринок

Чиста монополія: суть, ознаки, причини монополізації. Бар'єри входження на ринок.

Ринковий попит на продукцію фірми-монополіста та граничний дохід.

Оптимальний план випуску продукції фірми-монополіста.

Особливості пропозиції на ринку чистої монополії.

Монопольна влада та її ознаки. Цінова дискримінація та умови її здійснення. Дискримінація першого, другого та третього ступеня. Оптимальний план виробництва фірми при здійсненні цінової дискримінації.

Наслідки монополії. Антимонопольна політика держави.

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Олігополія, її характерні риси і причини виникнення. Поведінка фірм олігополій по відношенню до ціни і випуску продукції в умовах різних моделей олігополій.

Олігополістична взаємодія. Стратегічна поведінка фірм та теорія гри. Рівновага Неша.

Ознаки ринку монополістичної конкуренції. Методи конкуренції. Диференціація продукції. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції у короткостроковому та довгостроковому періоді.

Рівновага фірми при ціновій та неціновій конкуренції. Реклама. Аргументи „за” і „проти” реклами.

Тема 12. Ринок факторів виробництва

Особливості ринку факторів виробництва. похідний попит на ресурси.

Граничний дохід від граничного продукту змінного фактора. Вартість граничного продукту змінного фактора. Граничні витратами на ресурси. Досконало і недосконало конкурентний ринок ресурсів.

Зміни у попиті на економічні ресурси та фактори, що їх викликають. Еластичність попиту на ресурси.

Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило максимізації прибутку з точки зору ресурсів для ринку досконалої та недосконалої конкуренції.

Ринок землі. Види ренти. Попит і пропозиція землі. Ціна землі.

Особливості та види ринку праці. Зарплата та її види. Пропозиція праці. Оплата праці в економіці України.

Ринок капіталу. Форми капіталу. Інвестування. Види інвестицій. Норма відсотку. Дисконтування.

Змістовий модуль IV: Ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства

Тема 13. Загальна рівновага та економіка добробуту

Модель загальної ринкової рівноваги Вальраса.

Поняття оптимальності за Парето. Критерій Парето. Оптимальність в обміні приватних благ. Продуктова „коробка Еджворта”. Крива контрактів.

Оптимальність у виробництві. Ефективність використання ресурсів.

Перша та друга теореми економіки добробуту.

Функції суспільного добробуту. Утилітаристська функція добробуту (функція корисності Бентама). Функція суспільного добробуту Неша. Функція суспільного добробуту Роулза.

Критерії оцінки добробуту. Критерій Парето. Критерій Калдора-Хікса, подвійний критерій Скітовського. Критерій Бергсона.

Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Інституції. Права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Індивідуальні витрати, зовнішні витрати, суспільні витрати, граничні приватні витрати, трансакційні витрати.

Інституційна природа сучасної фірми. Приватний зиск, зовнішній зиск, суспільний зиск.

Поняття про зовнішні ефекти (екстерналії). Невизначеність прав власності і зовнішні ефекти. Інтернаціоналізація. Теорема Коуза. „Трагедія общин”.

Споживчі властивості економічних благ. Суспільні блага. Роль держави у ринковій економіці. Суспільний вибір.

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм та операційних систем, таких, як програми

презентацій Microsoft PowerPoint, Open Office Impress, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ здобувачів вищої освіти до Інтернету.

4.Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено **індивідуальні завдання.**

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxlbi>
2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfyue>

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Розрахунок балів (ЗМ1, ЗМ2)

Вид діяльності здобувача	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота на лекційних заняттях	1	17	17
Відвідування та робота на практичних заняттях	2	9	18
Виконання завдань для самостійної роботи	10	4	40
Виконання модульної роботи	20	4	80
Виконання ІНДЗ	30	1	30
Разом:			185
185:100 = 1,85. Здобувач набрав X балів; Розрахунок: X:1,85 = загальна кількість балів			

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях по кожній з 9 тем.*

Критерії оцінювання:

правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 1,5 балів;

відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 0,5 бали (враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей та розрахунків).

Максимальна кількість балів за одну роботу – **2 бали.**

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **18 балів.**

Зміст практичних занять

Практичне заняття №1. Предмет і метод мікроекономіки

1. Мікроекономіка в системі економічних наук.
2. Предмет і функції мікроекономіки. Суб'єкти економічних відносин на мікрорівні.
3. Економічні ресурси і проблема вибору. Крива виробничих можливостей: ідеї, які вона демонструє.
4. Методи мікроекономічного аналізу.

Практичне заняття №2. Теорія граничної корисності і поведінки споживача.

1. Методологія маржиналізму, її застосування в мікроекономічному аналізі.
2. Кардиналістська концепція корисності.
3. Закон спадної граничної корисності.

Практичне заняття №3. Ординалістська теорія поведінки споживача

1. Ординалістська теорія поведінки споживача.
2. Криві байдужості (ізокванти) та їх властивості.
3. Гранична норма заміщення.

Практичне заняття №4. Аналіз поведінки споживача

1. Бюджетне обмеження споживача. Бюджетна лінія (ізокоста).
2. Рівновага споживача: алгебраїчна та графічна інтерпретація.
3. Ефект заміщення і доходу, їх вплив на криву попиту.
4. Вибір споживача в умовах ризику та невизначеності.

Практичне заняття №5. Попит, пропозиція та їх взаємодія

1. Визначення ринку. Попит, закон попиту, його графічна інтерпретація.
2. Індивідуальний і ринковий попит. Нецінові фактори ринкового попиту.
3. Пропозиція, закон пропозицій, його аргументація. Нецінові фактори зміни пропозицій.

4. Взаємодія попиту і пропозиції, врівноважуюча функція цін. Надлишки споживача і виробника (постачальника).

Практичне заняття №6. Фактори виробництва

1. Особливості ринку факторів виробництва.
2. Ринок землі. Види ренти. Попит і пропозиція землі. Ціна землі.
3. Особливості та види ринку праці. Зарплата та її види. Пропозиція праці. Оплата праці в економіці України.
4. Ринок капіталу. Форми капіталу. Інвестування. Види інвестицій. Норма відсотку. Дисконтування.

Практичне заняття №7. Витрати виробництва

1. Природа і структура витрат виробництва. Економічний та бухгалтерський підходи до визначення витрат і прибутку.
2. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Постійні та змінні витрати. Поняття сукупних, середніх та граничних витрат.
3. Витрати в довгостроковому періоді. Ефект масштабу виробництва, фактори, що його визначають.

Практичне заняття №8. Ринки факторів виробництва

1. Значення формування цін на економічні ресурси.
2. Похідний попит на ресурси у відповідності з теорією граничної продуктивності.
3. Правило використання ресурсів. Попит на ресурс в умовах досконалої та недосконалої конкуренції.
4. Еластичність попиту на економічний ресурс.
5. Оптимальне співвідношення ресурсів: мінімізація витрат та максимізація прибутку.

Практичне заняття №9. Загальна ринкова рівновага і ефективність.

1. Часткова і загальна рівновага ринку. Ефект зворотного зв'язку. Поняття ефективності за Парето.
2. Ефективність та рівновага в обміні. Крива контрактів.
3. Ефективність у виробництві. Скринька Еджуорта.
4. Економічна теорія добробуту. Теореми економіки добробуту.
5. Причини неспроможності (фіаско) ринків.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт по запропонованих нижче варіантах.

Критерії оцінювання:

змістовність – 1 бал.

відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – 2 бали.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача (СРЗ)

Пропоновані теми тез доповідей (реферату, статті) з курсу «Мікроекономіка»:

1. Проблема обмеженості ресурсів і економічний вибір
2. Теорія попиту: фактори формування та еластичність
3. Теорія пропозиції та ринкова рівновага
4. Поведінка споживача: корисність і бюджетні обмеження
5. Виробнича функція та фактори виробництва
6. Витрати виробництва у короткостроковому та довгостроковому періодах
7. Прибуток фірми та умови його максимізації
8. Досконала конкуренція та механізм ціноутворення
9. Монополія: причини виникнення та економічні наслідки
10. Олігополія та стратегічна поведінка фірм
11. Монополістична конкуренція: особливості та ефективність
12. Ринки факторів виробництва: праця, капітал, земля
13. Заробітна плата та формування доходів на ринку праці
14. Державне регулювання мікроекономічних процесів
15. Податки, субсидії та їх вплив на ринкову рівновагу
16. Зовнішні ефекти та суспільні блага
17. Асиметрія інформації та її наслідки для ринку
18. Антимонопольна політика держави
19. Мікроекономічна ефективність і добробут суспільства

Вимоги до написання рефератів.

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Мікроекономіка».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою;

написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

обґрунтування вибраної теми;

опрацювання відповідної літератури;

наявність авторського розділу;

наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку

використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Мікроекономіка» здійснюється у формі виконання завдань модульної контрольної роботи.

Модульний контроль проходить у два етапи:

1 етап – виконання письмових завдань.

2 етап – перевірка та оцінювання результатів викладачем: відповіді оцінюються за критеріями відповідності, повноти, коректності та логічності викладу.

Характеристика завдань.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1 «Мікроекономіка»

Завдання 1. Дати розгорнуту відповідь на питання

1. Методологія мікроекономічного аналізу у процесі еволюційного розвитку мікроекономіки як науки.

2. Витрати виробництва у довгостроковому періоді.

Завдання 2. Розв'язати задачу

Маркетингові дослідження фірми дозволили сформувану узагальнену сітку споживача щодо надання додаткових послуг двох типів. Результати наведені у таблиці.

Набір послуг	1	2	3	4	5	6	7
Тип 1	3	5	7	9	11	13	15
Тип 2	12	9	6	4	3	2	1

Завдання:

- 1) на підставі наведених даних побудувати карту кривих байдужості;
- 2) знайти граничну норму заміщення послуг першого типу;
- 3) за умови що бюджет споживача, який він може витратити на ці послуги, складає 180 грн., а ціни послуг становлять відповідно 12 і 18 грн., графічно визначити точку оптимуму споживача.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №2

«Мікроекономіка»

Завдання 1. Дати розгорнуту відповідь на питання

1. Монопольна влада та її ознаки. Наслідки монополізації.
2. Рівновага досконало конкурентної фірми у коротко- і довгостроковому періоді.

Завдання 2. Розв'язати задачу

Функція корисності споживача має вигляд: $U=4*(X+2)*Y$, де X та Y – відповідно обсяги споживання першого та другого блага. Дохід споживача становить 72 грн., ціна першого блага – 8 грн., другого – 5 грн. Визначте оптимальне меню споживача.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №3

«Мікроекономіка»

Завдання 1. Дати розгорнуту відповідь на питання

1. Моделі олігополістичного ціноутворення.
2. Критерій та оптимум Паретто в обміні і виробництві.

Завдання 2. Розв'язати задачу

Ви повинні зробити вибір між товарами А і В. Ваш бюджет становить 12 грн., ціна товару А — 3 грн., а товару В — 1 грн. Гранична корисність товарів А і В наведена нижче:

Q	1	2	3	4
MU _A	30	21	15	12
MU _B	22	16	12	4

Завдання:

- 1) вказати, скільки одиниць кожного товару вам слід купити, щоб максимізувати корисність;
- 2) визначити величину сукупної корисності, яку ви отримаєте.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №4

«Мікроекономіка»

Завдання 1. Дати розгорнуту відповідь на питання

1. Оптимум споживача: зміст, математична та графічна інтерпретація. Вплив держави на поведінку споживача.

2. Нецінова конкуренція. Аргументи «за» і «проти» реклами.

Завдання 2. Розв'язати задачу

У таблиці наведено дані щодо обсягів попиту і пропозиції при відповідній ціні на певне благо.

P, грн.	Q _d , тис. од.	Q _s , тис. од.
10	27	18
12	24	20
13	22	22
14	21	28
18	19	32

Завдання:

- 1) графічно знайти точку ринкової рівноваги;
- 2) побудувати рівняння попиту та пропозиції, аналітично знайти рівноважну ціну, попит та пропозицію;
- 3) знайти еластичність у точці ринкової рівноваги та зміни у попиті при 3% зміні ціни на благо.

Загальна максимальна можлива кількість балів за 1 модульну контрольну роботу - 20 балів.

Час на виконання.

На виконання всього контрольного завдання відводиться **2 академічні години.**

Мінімальний поріг.

Для успішного складання модульного контролю здобувач повинен набрати не менше 12 балів (60% від максимальної кількості).

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Бали	Процент виконання	Результат
19-20	91-100%	Зараховано
16-18	83-90%	
14-15	76-82%	
13	60-75%	
12	60-67%	
0-11	< 60%	Не зараховано

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є формою самостійної роботи здобувача і виконуються в наступному вигляді:

1. Есе, тези доповідей, наукова стаття в фаховому збірнику, участь в наукових конференціях тощо.

2. Участь в програмах неформальної/інформальної освіти, проходження онлайн курсу від Prometheus тощо.

Під час виконання ІНДЗ оцінюються такі компоненти:

- Слайди до відповіді/презентації – 5 балів
- Повнота розкриття теми, висвітлення сучасної проблематики, аналіз різних концепцій, підходів, ідей – 10 балів
- Якість оформлення бібліографічних даних, науковий стиль – 5 бали
- Самостійність та креативність – 10 балів

Максимальна кількість балів - 30 балів.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії

оцінювання

Екзамен. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfyue>

Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю:

1. Мікроекономіка як наука, її предмет і функції.
2. Еволюція мікроекономічної теорії.
3. Методологія мікроекономіки.
4. Економічна ефективність. Проблема вибору.
5. Економічне моделювання.
6. Мікросистема та її основні характеристики.
7. Кругообіг ресурсів, продуктів і доходів.
8. Поняття потреби, їх види. Економічні блага, їх класифікація.
9. Основи теорії поведінки споживача. Вимоги та умови визначення споживчого вибору.
10. Кардиналістська концепція корисності.
11. Види корисності. Закон спадної граничної корисності.
12. Ординалістська концепція корисності.
13. Гранична норма заміщення.
14. Уподобання споживачів та криві байдужості.
15. Бюджетна лінія її рівняння та властивості.
16. Оптимум споживача.
17. Реакція споживача на зміну доходу. Крива „доход-споживання”. Крива і закони Енгеля.
18. Реакція споживача на зміну ціни товару, крива „ціна-споживання” та перехід від неї до кривої попиту.
19. Взаємовплив ефектів доходу і заміщення. Парадокс Гіффена.
20. Утворення споживчого надлишку.
21. Теорія попиту: крива, закон і нецінові детермінанти.
22. Теорія пропозиції: крива, закон і нецінові детермінанти.
23. Механізм формування ринкової ціни. Вплив змін попиту і пропозиції на рівноважну ціну.
24. Державне регулювання цін.
25. Цінова еластичність попиту, види та фактори, що її визначають.
26. Цінова еластичність пропозиції. Вплив фактору часу на цінову еластичність пропозиції.
27. Форми цінової еластичності попиту й пропозиції та їх графічний аналіз.
28. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність попиту.
29. Суть, ознаки, принципи та функції підприємництва.
30. Теорії та моделі підприємництва.
31. Фірма як головна структурна ланка підприємницької діяльності.
32. Організаційно-правові форми підприємництва.
33. Класифікація підприємств за розміром.
34. Нові види підприємницької діяльності.

35. Теорія виробництва. Часові періоди.
36. Технологічна та економічна ефективність виробництва.
37. Поняття та види виробничих функцій.
38. Ізокванта, види ізоквант. Карта ізоквант.
39. Виробництво із одним змінним ресурсом. Закон спадної віддачі.
40. Віддача від масштабу виробництва. Типи віддачі від масштабу виробництва.
41. Теорія витрат виробництва і прибутків.
42. Види витрат виробництва у короткостроковому періоді.
43. Концепція середніх та граничних витрат. Становище фірми на ринку.
44. Доходи фірми. Правило максимізації прибутку.
45. Витрати виробництва у довгостроковому періоді.
46. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства та її практичне значення.
47. Мінімально ефективний розмір підприємства та структура галузі.
48. Ізокоста. Мінімізація витрат. Шлях експансії фірми.
49. Суть та характерні риси досконалої конкуренції.
50. Попит і дохід фірми в умовах чистої конкуренції.
51. Максимізація прибутку в умовах чистої конкуренції: два підходи.
52. Пропозиція фірми в умовах чистої конкуренції у короткостроковому періоді.
53. Рівновага конкурентної фірми у короткостроковому періоді.
54. Пропозиція та рівновага конкурентної фірми у довгостроковому періоді.
55. Характерні риси чистої монополії. Види монополій.
56. Оптимальний план випуску продукції фірми-монополіста.
57. Особливості пропозиції фірми на ринку чистої монополії.
58. Монопольна влада та її ознаки.
59. Цінова дискримінація та умови її здійснення.
60. Економічні наслідки монопольної діяльності.
61. Антимонопольна політика держави.
62. Олігополія, її характерні риси і причини виникнення.
63. Моделі взаємної гри.
64. Моделі послідовної гри.
65. Модель „картель” та „дилема ув'язнених”.
66. Суть та характерні риси монополістичної конкуренції.
67. Оптимізація обсягу продукції фірми в умовах монополістичної конкуренції.
68. Нецінова конкуренція: диференціація, вдосконалення продукту і реклама.
69. Особливості формування попиту на фактори виробництва.
70. Зміни у попиті на ресурси та фактори, що на них впливають.
71. Еластичність попиту на фактори виробництва.
72. Оптимальне співвідношення ресурсів.
73. Ринок праці.
74. Види оплати праці в економіці України.

75. Ринок землі. Рента та її види.
76. Ринок капіталу. Інвестиції та їх види.
77. Модель загальної ринкової рівноваги Вальраса. Ефект зворотного зв'язку.
78. Концепція ефективності та рівновага у економіці обміну.
79. Оптимальність у виробництві. Ефективність використання ресурсів.
80. Криві виробничих та споживчих можливостей.
81. Перша та друга теореми економіки добробуту.
82. Критерії оцінки добробуту.
83. Функції суспільного добробуту: Бентама, Неша, Роулза.
84. Права власності та їх структура.
85. Форми трансакційних витрат.
86. Інституційна природа сучасної фірми.
87. Поняття про зовнішні ефекти. Теорема Коуза.
88. Суспільні блага та їх властивості.
89. Роль держави у ринковій економіці.
90. Суспільний вибір.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності (згідно загальних правил Північноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»»):

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача під час практичних занять;
- робота в команді;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;

відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача;

презентації та доповіді мають бути авторськими та оригінальними;

вся література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Список літератури

Основні джерела:

1. Базілінська О., Мініна О. Мікроекономіка. Київ: Видавництво «ЦУЛ», 2019. 352 с.
2. Безугла В.О. Мікроекономіка. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2017. 288 с.
3. Веріан Гел. Мікроекономіка: проміжний рівень. Лібра ВД, 2017. 632 с.
4. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти; За ред. С. Будаговської. К.: Основи, 2011. 517 с.
5. Мікроекономіка: конспект лекцій / укладачі : Ю. М. Петрушенко, О. В. Дудкін, Н. М., Костюченко. Суми: Сумський державний університет, 2016. 206 с.
6. Наливайко А.П., Прохоров Є. В., Азьмук Л.А., Банщиків П.Г. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка К.: КНЕУ, 2016. 522 с. 12.
7. Панчишин С. М., Островерх О. М. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник для вищої школи. Київ: Центр учбової літератури,, 2020. 567 с.
8. Поплавська Ж.В., Криса О.Й. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської економіки. Навчальний посібник. Алерта, 2019. 270 с.

Додаткові:

1. Андрющенко А.М. Економічна теорія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2022. 520 с.
2. Бутко М.П., Бутко І.М. Теорія прийняття рішень: підручник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2019. 360 с.
3. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика: підручник. Київ: Чернівці: Чернівецький національний університет, 2020. 232с.
4. Захарченко В.І., Філіппова С.В., Балахонова О.В. Управління витратами і прибутком в інноваційній діяльності: навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 195 с.
5. Кузьменко О.Ю., Маклюк О.В., Чернишова О.О. Кібербезпека бізнесу під час війни / О.Ю. Кузьменко, О.В. Маклюк, О.О. Чернишова // Економіка та суспільство. – 2022. №44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-21>.

6. Маклюк О.В., Приходько Д.Д. Проблеми збереження людського капіталу в умовах війни. Соціально-економічна та правова політика України: виклики сьогодення. Збірник. Чернігів: Північноукраїнський інститут ім. Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП». 2024. 246 с. С. 137-147.
7. Савченко В.Ф., Маклюк О.В. Безпекоорієнтоване управління як основа ефективності функціонування суб'єктів господарювання. Економіка та суспільство. 2025. № 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-23>.
8. Савченко В., Маклюк О. Знаннєвий пріоритет у розвитку економіки як один із факторів сучасної освіти / В. Савченко, О. Маклюк // Вища школа. – 2021. – № 5. – С. 51-64.
9. Савченко В.Ф., Маклюк О. В. Державна підтримка процесів євроінтеграції в Україні: недалеке минуле та новітні тенденції. Сучасне суспільство: глобальні трансформації: кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2024. С. 145-151. (Монографія) (Сертифікат М2/2024/032 від 27.04.2024) (1,5 ECTS credits)
10. Савченко В.Ф., Маклюк О. В. Складові державного регулювання економічних процесів в Україні. Реалії та стратегії розвитку України: вітчизняний та закордонний досвід: Сучасне суспільство: глобальні трансформації: кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2024. С. 64-67. Режим доступу: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/mon-real-ta-strat-rozv.pdf>.
11. Савченко В.Ф., Маклюк О.В. Взаємозв'язок демографічної ситуації та фінансової безпеки на національному і регіональному рівнях / В.Ф. Савченко, О.В. Маклюк // Економічний форум. – 2022. – № 4. С. 39-47. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-4-5>
12. Савченко В.Ф., Маклюк О.В. Інноваційні підходи до розвитку соціальної сфери України / В.Ф. Савченко, О.В. Маклюк // Економічний форум. – 2021. – № 2. – С. 154-163.
13. Савченко В.Ф., Маклюк О.В., Кулик О.С. Регулювання агропромислового розвитку України. *Moderní aspekty vědy: XIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2021. С. 354-377.*
14. Савченко В.Ф., Стойка С.О., Маклюк О.В. Інвестиційно-будівельна галузь як гарант підвищення життєвого рівня населення та фундамент соціально-економічної безпеки країни / В.Ф. Савченко, С.О. Стойка, О.В. Маклюк // Причорноморські економічні студії. – 2021. – Випуск 66. – С. 116-122.
15. Сирко А. Економічна теорія. Політекономія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 448 с.
16. Талавири М.П., Байдала В.В., Бутенко В.В., Болгарова Н.К., Пащенко О.В., Гуца І.О. Економічна теорія: Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти. Перевидання. К.: Наукова столиця. 2020. 338 с.